

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST
TOEKOMSTBEELD POLDER STEIN ZUID – DE BOER
AAN HET ROER

Partijen:

AGRARISCHE GRONDGEBRUIKERS
PROVINCIE ZUID-HOLLAND
GEMEENTE KRIMPENERWAARD
GEMEENTE GOUDA
HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND
VERENIGING ANLB RIJN & GOUWE WIERICKE

31 mei 2024

Definitieve versie | dd. 19 mei 2024

I. Grondgebruikers/grondeigenaren:

1. FIRMA VEEHOUDERIJ DEN BOER DE TWEEHOEVEN gevestigd [ ] te Haastrecht, ingeschreven in het handelsregister onder 66646197, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de [ ]
2. FIRMA V.O.F. JANSSEN ZORGBOERDERIJ GRAVESTEIN, gevestigd [ ] te Haastrecht, ingeschreven in het handelsregister onder 24444204, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de [ ]
3. MELKVEEBEDRIJF H.T. VAN DER STOK gevestigd [ ] te Haastrecht, ingeschreven in het handelsregister onder 64375587, rechtsgeldig vertegenwoordigd door [ ]

Hierna te noemen: "Grondgebruikers"

en

- II. PROVINCIE ZUID-HOLLAND, gevestigd aan Zuid-Hollandplein 1, 2596 AW (postbus 90602, 2509 LP) te Den Haag, krachtens volmacht van de commissaris van de Koning, de heer Jaap Smit, rechtsgeldig vertegenwoordigd door Frank Rijkaart, gedeputeerde, ter zake handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland d.d. 28 mei 2024, hierna te noemen *de Provincie*,
- III. HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND, gevestigd aan de Archimedesweg 1, 2333 CM te Leiden, rechtsgeldig vertegenwoordigd door Aad Straathof (hoogheemraad), op grand van artikel 95 van de Waterschapswet met instemming van het College daartoe gemachtigd door de dijkgraaf d.d. 28 mei 2024, hierna te noemen *het Waterschap*,
- IV. De publiekrechtelijke rechtspersoon GEMEENTE KRIMPENERWAARD, zetelende en gevestigd aan het Dorpsplein 8, 2821 AS (postbus 51, 2820 AB) te Stolwijk ten deze krachtens artikel 171, lid 1, Gemeentewet vertegenwoordigd door wethouder Leo Barth daartoe gemachtigd door een volmacht van 21 mei 2024 van de Burgemeester van Krimpenerwaard, handelend ter uitvoering van een besluit ex artikel 160, lid 1, onder d. Gemeentewet, van het College van burgemeester en wethouders van die Gemeente hierna verder te noemen: "de Gemeente Krimpenerwaard",
- V. De publiekrechtelijke rechtspersoon GEMEENTE GOUDA, zetelende en gevestigd aan het Burgemeester Jamesplein 1, 2803 PG (Postbus 1086, 2800 BB) te Gouda ten deze krachtens artikel 171, lid 1, Gemeentewet vertegenwoordigd door wethouder Thierry van Vugt, daartoe gemachtigd door een volmacht van 21 mei 2024 van de Burgemeester van Gouda, handelend ter uitvoering van een besluit ex artikel 160, lid 1, onder d. Gemeentewet, van het College van burgemeester en wethouders van die Gemeente hierna verder te noemen: "de Gemeente Gouda",
- VI. Vereniging ANLB RIJN & GOUWE WIERICKE, gevestigd aan de Meije 3, 2411 PG te Bodegraven, ten deze vertegenwoordigd door Harold Vlooswijk, hierna te noemen het Agrarisch Collectief.

Grondgebruikers, Provincie, beide gemeenten, Hoogheemraadschap van Rijnland en agrarisch collectief hierna ieder afzonderlijk ook te noemen: "Partij" en gezamenlijk ook: "Partijen".

Deze samenwerkingsovereenkomst is als volgt opgebouwd. De overwegingen geven de context en uitgangspunten weer. De artikelen beschrijven de afspraken die Partijen maken om de uitvoering tot een succes te maken.

Overwegingen

- A. Partijen hebben deelgenomen aan een polderproces en als product van dit proces een Toekomstbeeld opgesteld: 'Het Weidse Stein: Toekomstbeeld Polder Stein-Zuid – de Boer aan het Roer', maart 2024 (hierna: 'Toekomstbeeld'). Het Toekomstbeeld is als bijlage 1 toegevoegd.
- B. Grondgebruikers willen toekomstgericht agrarisch ondernemen in de polder en aan belangrijke maatschappelijke vragen voldoen. Grondgebruikers willen samenwerken met andere Partijen om de polder als groen agrarisch gebied te behouden en te versterken.
- C. Het Rijk heeft de provincies in juni 2022 gevraagd om een Provinciaal Programma Landelijk Gebied op te stellen waarin de opgaven natuur, water, stikstof en klimaat integraal aangepakt worden. De Provincie heeft hiertoe in juni 2023 het voorontwerp Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) opgeleverd. De Provincie wil samenwerken met andere partijen om gebiedsgericht invulling te geven aan de opgaven uit het NPLG.
- D. Partijen willen samenwerken om recreatie in de polder te stimuleren.
- E. Het Toekomstbeeld geeft invulling aan de overwegingen B, C en D en sluit aan op bestaande ontwikkelingen in het gebied, te weten het Zuid-Hollands Programma Landelijke Gebied (ZH-PLG), het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (Anlb) en de inspanningen van het Waterschap op het gebied van waterkwaliteit, watersysteem en waterveiligheid. Partijen ondersteunen het Toekomstbeeld en willen zich inspannen om het Toekomstbeeld te realiseren.
- F. Partijen zien dat voor realisatie van het Toekomstbeeld een Uitvoeringsprogramma nodig is.
- G. Partijen willen de samenwerking die nodig is voor het opstellen en uitvoeren van een Uitvoeringsprogramma vastleggen in deze Samenwerkingsovereenkomst. Deze Samenwerkingsovereenkomst markeert de start van de realisatie van het Toekomstbeeld en vormt het fundament onder het onderling vertrouwen van Partijen.
- H. Partijen zijn zich ervan bewust dat zij zich begeven in een transitie waarvan het eindresultaat onbekend is en erkennen dat zij voor het slagen van deze transitie wederzijds afhankelijk zijn. Partijen spreken uit dat samenwerking, onderling vertrouwen, het bieden van perspectief en het zetten van kleine stappen cruciaal zijn in deze transitie.

Begrippen

Toekomstbeeld: Deze visie op de toekomst (2030-2050) hebben Partijen gezamenlijk opgesteld. Dit plan heeft als titel 'Het Weidse Stein: Toekomstbeeld Polder Stein zuid – de Boer aan het Roer', mei 2024. Het vormt de basis voor het Uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsprogramma: Programma waarin is uitgewerkt welke activiteiten de verschillende partijen uitvoeren, inclusief de planning en financiering daarvan.

Partijen komen het volgende overeen:

Artikel 1 Doel en aanpak

- 1.1 Deze Samenwerkingsovereenkomst heeft betrekking op de polder Stein Zuid (hierna te noemen de Polder). De Polder is gelegen tussen Gouda Goverwelle, Haastrecht en Hekendorp. De Polder is aan de noordkant afgebakend door het spoor en aan de zuidkant door de Hollandsche IJssel. De uiterwaarden aan de zuidkant zijn onderdeel van de Polder. Een kaart van de Polder is toegevoegd in bijlage 2 van deze overeenkomst.
- 1.2 De basis voor deze Samenwerkingsovereenkomst is beschreven in het Toekomstbeeld.
- 1.3 Partijen spreken de intentie uit dat ze zich gezamenlijk willen inspannen voor economisch volhoudbare melkveehouderij in de Polder en het zoveel mogelijk halen van de doelen op het gebied van natuur, water, klimaat en stikstof (voortkomend uit het NPLG).
- 1.4 Partijen spreken commitment en vertrouwen uit ten aanzien van de realisatie van het Toekomstbeeld.
- 1.5 Ten behoeve van de realisatie van het Toekomstbeeld stellen Partijen een kwartiermaker aan en dragen Partijen bij aan de vertaling van het Toekomstbeeld naar een Uitvoeringsprogramma.

Artikel 2 Partijen, Rollen, verplichtingen en verantwoordelijkheden

- 2.1 Binnen deze samenwerking spannen **de grondgebruikers** zich in voor:
  - a. Het verlagen van de emissies van ammoniak en methaan met voer- en managementmaatregelen (o.a. aanpassing van de voerstrategie) m.b.v. een bedrijfsadviseur.
  - b. Het verlengen van de levensduur van hun melkvee door het verbeteren van dierenwelzijn middels stalaanpassingen (o.a. strostallen voor droogstaande koeien, beter ligcomfort in de boxen) ten einde het aantal jongvee te verlagen en daarmee emissies te verlagen.
  - c. Het verder vormgeven van een coöperatieve aanpak om meer meerwaarde te halen uit de samenwerking tussen de grondgebruikers.
  - d. Het uitbreiden van het bestaande kerngebied voor weidevogels met de naastgelegen percelen, zoals uitgewerkt in het Toekomstbeeld. De grondgebruikers maken hier samen met het Agrarisch Collectief een concreet plan voor en bekijken welke Anlb-beheerpakketten ze hiervoor af moeten sluiten.
  - e. Het samen met de gemeente Krimpenerwaard toetsen van het Toekomstbeeld aan het ruimtelijk beleid van de gemeente Krimpenerwaard en bespreken van knelpunten in de gemeentelijke wet- en regelgeving die de uitvoering van het Toekomstbeeld hinderen.
  - f. De uitbreiding van de productie en opslag van groene energie in de Polder.
  - g. De uitvoering van ecologisch- en dynamisch peilbeheer.
- 2.2 Binnen deze samenwerking spant **de Provincie** zich in voor*:
  - a. Het vinden van financiering voor een kwartiermaker voor 2024.
  - b. Het vinden van financiering voor het Uitvoeringsprogramma.
  - c. Knelpunten die in de invloedssfeer van de provincie liggen en die de uitvoering van het Toekomstbeeld hinderen aan te pakken.

- d. De vergoeding voor het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (Anlb) ten minste kostendekkend te houden door dit te agenderen bij de bevoegde partijen.
- e. Het ontwerpen van een subsidieregeling die we voor 31 december 2024 aan Provinciale Staten zullen aanbieden ter vaststelling. Onderdeel van deze regeling zal zijn een vergoeding voor deskundige begeleiding bij de uitvoering van voer- en managementmaatregelen onder nader te bepalen voorwaarden.
- f. Het proces zoals heeft plaatsgevonden in de Polder als inspiratiebron voor andere gebieden binnen het ZH-PLG te gebruiken.

2.3 Binnen deze samenwerking spant **het Hoogheemraadschap** zich in voor*:

- a. Het inbrengen van kennis in het Uitvoeringsprogramma over de volgende onderwerpen: het watersysteem, ecologische beheer en inrichting van sloten en dynamisch peilbeheer.
- b. Het samen met het agrarisch collectief onderzoeken of en op welke wijze er een vergoeding voor dynamisch peilbeheer kan worden verkregen voor grondgebruikers als klimaatmaatregel in het Anlb.
- c. Het samen met de gebiedspartijen en Wageningen University and Research (WUR) uitwerken van een plan voor een proef met het wegvangen van rivierkreeften. Dit plan zal onderdeel zijn van het Uitvoeringsprogramma.
- d. Het adviseren door middel van een watertoets over de effecten van de verschillende ingrepen en maatregelen in de Polder. Het gaat hierbij om 1) een toets op de wateroverlastnormen 2) het risico op een tijdelijke vermindering van de waterkwaliteit bij de aanleg van waterinfiltratiesystemen (WIS) 3) het effect van compenserende maatregelen door ecologisch beheer.
- e. Het accepteren en faciliteren van de extra watervraag voor de WIS in de drogere perioden in de Polder.

2.4 Binnen deze samenwerking spant **de gemeente Krimpenerwaard** zich in voor*:

- a. Het inzetten van haar ruimtelijke bevoegdheden om ruimtelijke/planologische wijzigingen mogelijk te maken indien dat voor de uitvoering van het Toekomstbeeld nodig is.
- b. Het versterken van de recreatieve functie en de toegankelijkheid van de Polder. Dit doet zij samen met de grondgebruikers.
- c. Het informeren van de grondgebruikers over de mogelijkheden voor de productie en opslag van groene energie in het gebied ten behoeve van de energietransitie.
- d. Het verbeteren van de toegankelijkheid van de Polder. Dit doet zij door dit onderwerp te bespreken met de gemeente Gouda.
- e. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor het aanleggen van een brug over de Hollandsche IJssel.
- f. Het bevorderen van de biodiversiteit door natuurvriendelijk beheer toe te passen op de bermen van het fietspad langs de Hollandsche IJssel.

2.5 Binnen deze samenwerking spant **de gemeente Gouda** zich in voor*:

- a. Het inzetten van haar ruimtelijke bevoegdheden om eventuele ruimtelijke/planologische wijzigingen mogelijk te maken indien dat voor de uitvoering van het Toekomstbeeld nodig is.
- b. Het versterken van de recreatieve functie en de toegankelijkheid van de Polder. Dit doet zij samen met de grondgebruikers.
- c. Het verbeteren van de toegankelijkheid van de Polder. Dit doet zij door dit onderwerp te bespreken met de gemeente Krimpenerwaard.
- d. Het bewegwijzeren van de wandelroutes vanuit Goverwelle en het plaatsen van educatieve borden over de natuur, landbouw en historie van de Polder.

- e. Het blijven toestaan dat landbouwvoertuigen door de wijk Goverwelle kunnen rijden zolang er geen brug over de Hollandse IJssel is aangelegd.
- 2.6 Binnen deze samenwerking spant **de Vereniging ANLB Rijn & Gouwe Wiericke** zich in voor:
- a. Het samen met de grondgebruikers opstellen van een plan m.b.t. aanleg en beheer van de natuurlijke oevers en het uitbreiden van het bestaand weidevogelgebied.
  - b. Het afsluiten van Anlb-contracten met de grondgebruikers
  - c. Het aanvragen van Anlb-subsidie.
  - d. Het inbrengen van kennis over agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

*Onverlet haar publiekrechtelijke bevoegdheid.

Artikel 3   Uitvoering Toekomstbeeld

- 3.1 Indien de inspanning zoals genoemd in artikel 2.2a leidt tot het aanstellen van de kwartiermaker geldt dat deze is belast met de volgende taken:
- a. het omzetten van het Toekomstbeeld naar een Uitvoeringsprogramma;
  - b. het maken van een sluitende begroting voor het Uitvoeringsprogramma;
  - c. het organiseren van een effectieve governance van het Uitvoeringsprogramma;
  - d. het opstarten van de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma.

3.1 De kwartiermaker vervult deze rol namens de Partijen en in nauwe samenwerking met de Partijen.

3.2 Partijen dragen actief bij aan de vertaling van het Toekomstbeeld naar het Uitvoeringsprogramma.

3.3 De kwartiermaker zorgt samen met de deelgebiedsmanager Krimpenerwaard van de provincie dat de benodigde besluitvorming plaats vindt.

Artikel 4   Sturing en organisatie

4.1 Indien en zover financiering is gevonden voor een kwartiermaker zullen partijen gezamenlijk besluiten over de selectie van en de opdracht aan de kwartiermaker.

4.2 Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 3.1c roept de kwartiermaker in ieder geval de Partijen minimaal twee keer per jaar bij elkaar om de voortgang te bespreken van het opstellen en uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma.

4.3 Partijen dragen actief bij aan de bevordering van de samenwerking zoals bedoeld in deze Samenwerkingsovereenkomst.

4.4 De samenwerking richt zich primair op de activiteiten genoemd in deze overeenkomst en zal waar nodig ook gebruikt worden voor afstemming over nieuwe ontwikkelingen die relevant zijn voor de Polder.

Artikel 5   Financiering

5.1 De kwartiermaker is verantwoordelijk voor het maken van een sluitende begroting voor het Uitvoeringsprogramma.

6 ..... Parafen x 8.....

- 5.2 Partijen spannen zich in om financieringsbronnen te vinden om de uitvoering van de activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma mogelijk te maken.
- 5.3 In het Uitvoeringsprogramma vindt uitwerking plaats van de wijze waarop de financieringsstromen van en naar Partijen zullen plaatsvinden.

Artikel 6 Inwerkingtreding en duur van de samenwerkingsovereenkomst

- 6.1 Deze samenwerkingsovereenkomst treedt in werking met ingang van de dag van ondertekening door de Partijen en luidt hiermee de start in van de uitvoeringsfase.
- 6.2 Partijen evalueren de inhoud van de uitvoering twee jaar na ondertekening en besluiten dan gezamenlijk over de voortzetting.
- 6.3 Het is mogelijk dat andere partijen toetreden tot de Samenwerkingsovereenkomst. Ook is het mogelijk de overeenkomst tussentijds te wijzigen. Daarvoor is schriftelijk instemming nodig van de Partijen die de overeenkomst ondertekenend hebben.
- 6.4 Elke Partij kan te allen tijde deze samenwerkingsovereenkomst opzeggen via een schriftelijk bericht aan de andere Partijen.
- 6.5 Uit deze samenwerkingsovereenkomst vloeien geen juridische verplichtingen voort.
- 6.6 Partijen spreken af dat als er verschillen van inzicht ontstaan, zij zo snel mogelijk het gesprek aan gaan. Mocht een deelnemende partij niet kunnen instemmen met de voorgestelde keuze, dan geeft zij dit voorzien van argumenten aan. Als er een belangenconflict ontstaat wordt teruggevallen op de vastgelegde rollen en verantwoordelijkheden (zie artikel 2). Bij ontstaan conflict stemmen partijen in met mediation.
- 6.7 De overeenkomst eindigt op 31 december 2026.
- 6.8 De overeenkomst kan telkens met een jaar worden verlengd wanneer alle Partijen daarmee instemmen. Verlenging kan alleen schriftelijk d.m.v. een door de Partijen ondertekende daartoe strekkende verklaring

Artikel 7 Afdwingbaarheid

Partijen komen overeen dat de afspraken in deze samenwerkingsovereenkomst niet in rechte afdwingbaar zijn.

Artikel 8 Betrekken partijen en communicatie

- 8.1 In de uitvoering betrekken Partijen elkaar vroegtijdig zodat zij gezamenlijk kunnen meedenken over veranderingen en de uitvoering daarmee efficiënter wordt.
- 8.2 Externe communicatie over de totstandkoming van het Toekomstbeeld, de bijbehorende samenwerkingsovereenkomst en eventuele mijlpalen in de uitvoering worden in afstemming met de Partijen gezamenlijk naar buiten gebracht. De kwartiermaker heeft het mandaat om namens de

7 ..... Parafen x 8.....

grondgebruikers te communiceren. De manier waarop de kwartiermaker dit doet wordt uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma.

Artikel 9 Ijkmomenten

Partijen benoemen enkele gezamenlijke ijkmomenten. Op deze momenten besluiten Partijen of het toekomstbeeld verder uitgevoerd kan worden. De volgende momenten zijn bepaald als ijkmomenten:

- a. Het moment dat de opdracht aan de kwartiermaker gereed is.
- b. Het moment dat het Uitvoeringsprogramma gereed is. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is wijze waarop dit vastgesteld wordt.
- c. twee jaar na ondertekening van deze Samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 10 Bijlagen

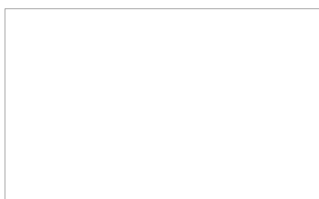
Van deze Samenwerkingsovereenkomst maken de navolgende bijlagen deel uit:

Bijlage 1: Het Weidse Stein: Toekomstbeeld voor Polder Stein zuid

Bijlage 2: Kaart van de Polder

Aldus overeengekomen en in achtvoud opgemaakt en ondertekend te Haastrecht op 31 mei 2024.

“De Grondgebruikers”

De heer Frank Rijkaart:

Provincie Zuid-Holland,

De heer Leo Barth:

Gemeente Krimpenerwaard,

mr. T. van Vugt MSc.

Gemeente Gouda

De heer Aad Straathof

Hoogheemraadschap van Rijnland,

De heer Harold Vlooswijk

Vereniging ANLB Rijn & Gouwe Wiericke

Bijlage 1 Toekomstbeeld

Bijlage 2 Kaart van polder Stein-zuid

